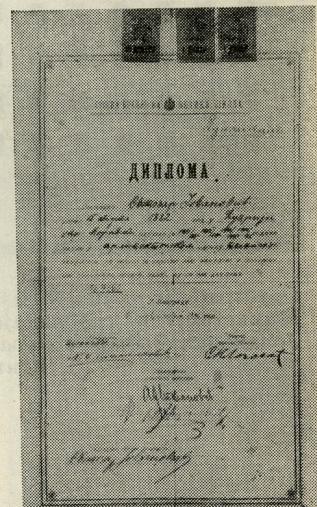

**СВЕЧАНА АКАДЕМИЈА НА АРХИТЕКТОНСКОМ ФАКУЛТЕТУ
ПОВОДОМ ОДЛАСКА У ПЕНЗИЈУ
Проф. СВЕТОЗАРА ЈОВАНОВИЋА**

На дан 19 новембра 1955 год. одржана је, у част професору Светозару Јовановићу, свечана Академија у великом амфитеатру Архитектонског факултета Универзитета у Београду. На овом скупу, у присуству целокупног наставничког колегијума, великог броја студената и архитеката, истакнутих јавних и културних радника као и многобројних пријатеља, говорили су: декан Димитрије Леко и професори Милан Злоковић и Петар Крстић, истичући овом приликом значај и успешан дугогодишњи рад професора Јовановића на стручни и наставни. Претседник Друштва архитеката Србије, Александар Ђорђевић, потврђујући излагања својих предговорника, саопштио је одлуку Друштва о избору професора Јовановића за свог почасног претседника што су сви присутни поздравили искреним одобравањем. Јавно и опште признање животне делатности Светозара Јовановића његовим одликовањем Орденом рада првог реда претходило је неколико недела раније; предаја одликовања извршена је на посебном пријему у просторијама Ректората Универзитета, у присуству ода- браног броја најистакнутијих политичких, научних и јавних радника.

После одржане свечане Академије, исте вечери, секција Удружења универзитетских наставника на Архитектонском факултету, приредила је професору Јовановићу и његовој супрузи пријатељску вечеру у посебној сали хотела „Мажестик“. На овој вечери, која је протекла у пријатном и живом расположењу, многи међу присутнима, у здравицама упућеним слављенику, поновили су на срађачан начин своје симпатије и своје поштовање према њему као учитељу и колеги.

Професор, Светозар Јовановић родио се 15 августа 1882 год. у Ђуприји и уписао се 1901 год. на Архитектонски отсек Велике школе на коме је, 1905 год. дипломирао. Од 1905 до 1907 год. радио је као подархитекта у Министарству грађевина. У том периоду учествовао је на ужем конкурсу за нову зграду Официрске задруге у Београду и добио је прву награду; главни пројекат, услед тога што је тада био и сувише млад, радио је у заједници са архитектима Данијлом Владисављевићем и Влајком Поповићем. Зграда је изведена и она и данас још претставља једну од значајних грађевина Старог Београда; она је утолико занимљива што је свакако била „најмодернија“ за своje време а ипак није подлегла утицају сецесије што је више него похвалино за њеног пројектанта.

Пројекат Официрске задруге имао је утицаја на даљи живот архитекте Јовановића. Пројекат се допао и пројектант је послат као државни питомац у Berlin-Charlottenburg на даље усавршавање. Пет година проведених на његовој Техничкој великој школи, уз стицање дипломе 1912. год., имало је несумњиво утицаја на коначни лик архитекте Јовановића, што се по повратку у домовину, посебно одразило у низу пројектата за српске и обласне

Слике на овој страни: Портре професора Светозара Јовановића, рад Григорија Самојлова; испод портрета — диплома Велике школе из 1905 год., издата међу последњим, пред непосредно претварање Велике школе у Универзитет. Лево: Зграда некадашње Официрске задруге у Београду.

Ортографија главног изгледа палате некадашњег Министарства саобраћаја у Београду; архитекта Јовановић добио је израду овог пројекта на ужем конкурсу.

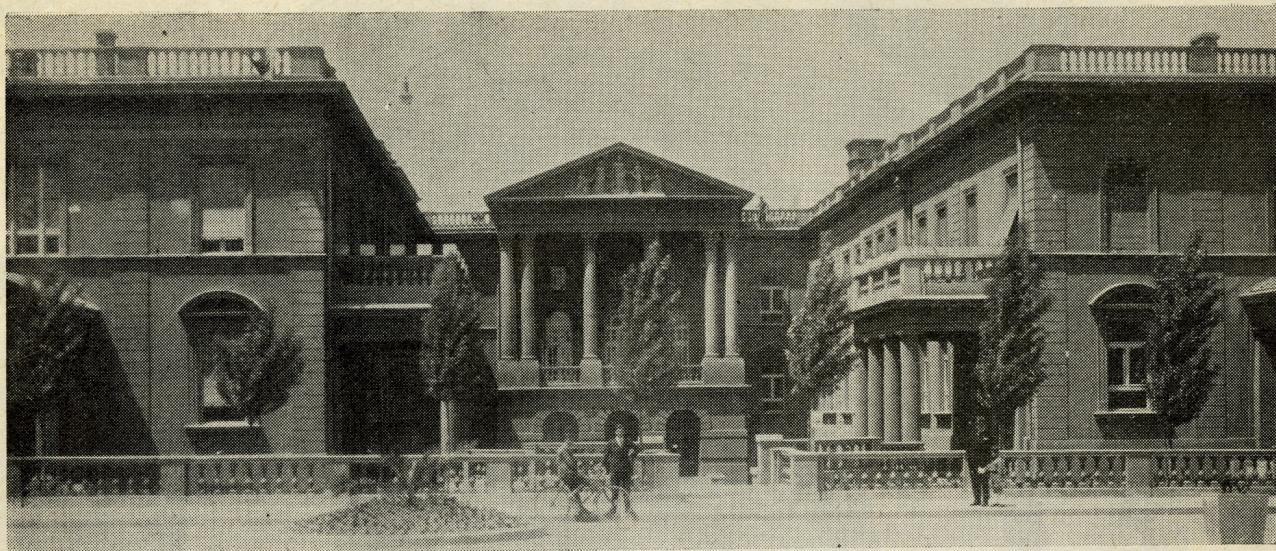
Фотографска репродукција палате некадашњег Министарства саобраћаја у Београду (1927—1932 год.)

болнице; из тог периода датира и прва награда на конкурсу за регулациони план ослобођеног Скопља.

Од 1914 год. па до краја Првог светског рата архитекта Јовановић је војни обвезник. По Ослобођењу враћа се поново у Министарство грађевина као архитект-пројектант и где допире, до свога избора 1923 год. за ванредног професора за грађевинске конструкције, до ранга инспектора. До коначног свог доласка на факултет, архитекта Јовановић био је хонорарни професор; два пута је расписан конкурс за професуру за грађевинске конструкције и тек је на другом конкурсу архитекта Јовановић пристао да поднесе своју кандидатуру. Заиста није било лако одрећи се сјајног пројектантског положаја у Министарству грађевина за љубав професорске титуле на предмету који је у извесној мери значио удаљивање од чистог пројектовања. Да је архитекта Јовановић испунио очекивање оних који су га наговарали да пређе на факултет, о томе сведоче дугогодишњи успешни педагошки рад на њему и уџбеник који је прошле године објављен.

Пред сам долазак на Архитектонски отсек, професор Јовановић радио је на неколико значајних објеката. Међу њима спадају палата Министарства саобраћаја, и зграде Патолошког као и Физиолошко-хистолошког института новог Медицинског факултета у Београду, грађевине које претстављају датум у архитектури оног Београда у коме су низиле зграде без много смисла и реда фантастичним темпом. Две станбене зграде професора Јовановића, једна на Булевару Револуције, а друга у улици Пролетерских бригада, сведоче о префињеном укусу којима се оне одликују и које очито показују да се чак и са еклектичним средствима могла пројектовати добра грађевина када је њима руководио човек који познаје и воли своју структу. Зато палата Министарства саобраћаја, претставља и убудуће најбољи и најуспелији објекат међу свима онима који су пројектовани у Београду непосредно после Првог светског рата.

Слике на овој страни: горе, зграда Физиолошко-хистолошког института Медицинског факултета у Београду (завршена 1925. год.), порушена бомбама за време Другог светског рата; у средини, станбена зграда на углу булевара Револуције 26 и ул. Првог маја (1932. год.); доле, станбена зграда у ул. Пролетерских бригада 50 (1935. год.); обе зграде у Београду.

Проектантска делатност професора Јовановића ишла је упоредо са његовим радом на факултету. Професорска колонија у Београду, потврђује уменост која је зналачки дошла до изражaja при решавању једног релативно развијеног станбеног насеља. Поред разних појединачних пројеката којико за Београд толико и за унутрашњост, истиче се неостварени пројекат за нову зграду Правног факултета.

Професор Јовановић је својим радом на пројектовању успео да се самостално одржи и афирмише између оних струјања која су у своје време поделила архитекте у два противничка табора — на старе, реакционарне и на младе, прогресивне архитекте.

*

Ако се мало поближе расмотри архитектура Београда између два светска рата и подвргну критици струјања под којима су се она стихиски развијала, онда нас данас, кроз перспективу протеклих неколико деценија, доследан правац архитекте Светозара Јовановића и његов префињен однос према лепоти класичне форме, заиста пријатно изненађује. Верујемо да је стигло време да се личности архитекте Јовановића, у историји новије архитектуре Србије, призна једно од првих места и то слично начину на који су то већ одавно урадили Хрвати према Виктору Ковачићу и Словенци према Јосипу Плечнику.

Архитектонске концепције професора Јовановића су разнородне и увек смишљено прилагођене постављеном задатку, нису никада наметљиве и одликују се ретком складношћу примењених облика. Несумњиво друкчије и боље би изгледали Београд и градови Србије да су се архитекти из генерација, блиских по годинама професору Јовановићу, руководили принципима које је он тако упорно заступао и кроз цео свој живот консеквентно спроводио.

Милан Злоковић

